

Oamk Journal

Oulun ammattikorkeakoulun julkaisuja

Tämä on alkuperäisen julkaisun rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutuksestaan ja painoasultaan.

This is an electronic reprint of the original publication. This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä/Please cite the original version:

Vähäkuopus, S. & Tolonen, K. 2023. Mökkeily murroksessa – mukavuuksia puuceen sijaan. Oamk Journal 158/2023. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe20231205151561>

METATIEDOT

Tyyppi: Artikkel

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu

Julkaisunumero: 158/2023

Julkaisu vuosi: 2023

Tekijätiedot: Vähäkuopus Saara, Tolonen Kai

Oikeudet: [CC BY-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/) (pl. kuva 3)

Kieli: suomi

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe20231205151561>

Tiivistelmä: Artikkelissa tarkastellaan suomalaista huvila-asumisen historiaa ja nykypäivää sekä kuluttajien tarpeita toteutetun kyselytutkimuksen avulla. Kyselytutkimuksen tavoitteena oli havaita mahdollisia muuttuvia trendejä vapaa-ajan asumisessa sekä tutkia sosiaalisen median mahdollisuuksia kyselytutkimuksen tekemisessä. Kysely toteutettiin Webropol-alustalla nettikyselyllä, kyselyn jakelukanava oli Facebook ja vastauksia saatiin 76. Oman huvilan hankkimisesta haaveili yli puolet kyselyyn vastanneista. Suurimmaksi esteeksi hankinnalle nousi raha. Vapaa-ajan asumisen mukavuutta haluttiin lisätä sähköllä ja saniteettitiloilla.

Mökkeily murroksessa – mukavuuksia puuceen sijaan

12.12.2023 - Vähäkuopus Saara, Tolonen Kai

Suomi on mökkeilyn suurmaa. Asukaslukuun suhteutettuna vapaa-ajan asuntoja on enemmän kuin missään muualla maailmassa. 1950-luvulta lähtien mökkeilystä on muodostunut koko kansan huvi, joka luo tarvetta monenlaisille loma-asunnoille. Huvilan omistajille on suunnattu useita kyselytutkimuksia vuosien varrella, mutta omasta huvilasta vasta haaveilevien mielipiteitä ei ole juuri kuultu. Kyselytutkimuksen tavoitteena oli havaita muuttuvia trendejä ja tarpeita vapaa-ajan asumisessa sekä tutkia sosiaalisen median mahdollisuuksia kyselytutkimuksen jakamisessa.

Suomalaisen mökkeilyn historia alkaa 1800-luvulta rikkaan väen kesäasunnoista ja jatkuu nykyajan koko kansan mökkeilyyn. Monen suomalaisen juuret ovat maaseudulla, ja pitkälti mökkeilyn suosion ansiosta myös kaupungissa kasvaneilla sukupolvilla on side maaseudulle ja luonnon rauhaan. Asukaslukuun suhteutettuna Suomessa onkin vapaa-ajan asuntoja eniten maailmassa. [1]

Suomessa on viime vuosina toteutettu useita mökkeilyyn liittyviä kyselytutkimuksia. Niissä pääpaino on ollut jo olemassa olevan mökkikannan käytössä, ja kohderyhmänä ovat yleensä olleet mökin jo omistavat. [2] Omasta huvilasta vasta haaveilevalle väestölle kyselyitä ei niinkään ole suunnattu. Talotehtaiden huvilamallistojen kehityksessä ja markkinoinnissa oleellista on löytää se potentiaalinen asiakaskunta, joka vasta haaveilee omasta huvilasta, ja vastata heidän tarpeisiinsa.

Suomi – huviloiden maa

Kesäasunnot ja huvilat olivat 1800-luvun alkupuolelta itsenäisyyden alkuaikoihin saakka vain kaikkein rikkaimman väestönosan etuoikeus [3]. Tilanne alkoi muuttua 1900-luvun alkupuolella, kun taiteilijat innostuivat rakennuttamaan itselleen erämaa-ateljeita. Ne ovat toimineet näihin päiviin saakka esikuvina perinteiselle mielikuvalle hirsihuvilasta [1]. (Kuva 1.)

KUVA 1. Villa Cooper, arkkitehti Lars Sonckin Sigrid ja Gösta Enckellille suunnittelema huvila on rakennettu vuonna 1904 [4] [5].

Nykymuodossaan suomalainen mökkeily alkoi kehittyä vasta sotien jälkeen kansan vaurastuessa ja työehtojen parantuessa. Lomailu oli mahdollista vasta siinä vaiheessa, kun oli mahdollisuus pitää lomaa. [6]

1960- ja 1970-luvuilla kesämökkirakentaminen kiihtyi voimakkaasti ja on sittemmin hiipunut. Silti Suomen huvilakanta kasvaa edelleen noin 2 100 huvilan vuosivauhtia. Uusia huviloita rakennetaan kuitenkin tätä enemmän, koska vanhoja puretaan pois muun muassa uudisrakentamisen tieltä. [7]

Unelmieni loma-asunto -kysely

Saara Vähäkuopus toteutti opinnäytetyönä kyselytutkimuksen, jonka tavoitteena oli löytää ihmisiä loma-asumisessa tällä hetkellä puhuttelevat arkkitehtuuriset ja asumiseen liittyvät seikat. Arkkitehtuurin lisäksi muun muassa rakennuksen koko ja tilat, varustelutaso sekä rakennuksen toivottu sijainti voivat vaihdella erilaisten trendien ja muuttuvien tarpeiden

mukaan. Energiakysymykset ohjaavat myös lomarakentamista energiaa säästävämpään suuntaan.

Unelmieni loma-asunto -kysely toteutettiin sähköisesti Webropol-sovelluksella. Vastaaminen pyrittiin tekemään houkuttelevaksi lyhyillä, osin leikkimielisillä kysymyksillä. Vastaajat saivat sähköpostiinsa vastaustensa perusteella valikoituneen loma-asuntoehdotuksen, joka pyrki olemaan humoristinen (kuva 2).

Unelmiesi huvila!

Olet viehättynyt luonnonläheisestä elämästä, etkä kaipaa mökillesi ylimääräisiä mukavuuksia, saatikka häiriötekijöitä. Eräjormailu taitaa olla toinen luontosi, joten päästä sisäinen shamaanisi valloilleen kananjalkamökissä!

KUVA 2. Tietyillä vastausvaihtoehdoilla saatu humoristinen palaute unelmien huvilaksi.

Kyselyyn kerättiin vastauksia kahden viikon ajan Facebookin maksullisella mainostoiminnolla. Vastauksia saatiin 76, ja Facebook-mainoksen kautta saatujen

vastausten määrä jäi vaatimattomaksi. Suurin osa vastauksista saatiin kyselyn laatijan omien Facebook-kontaktien kautta.

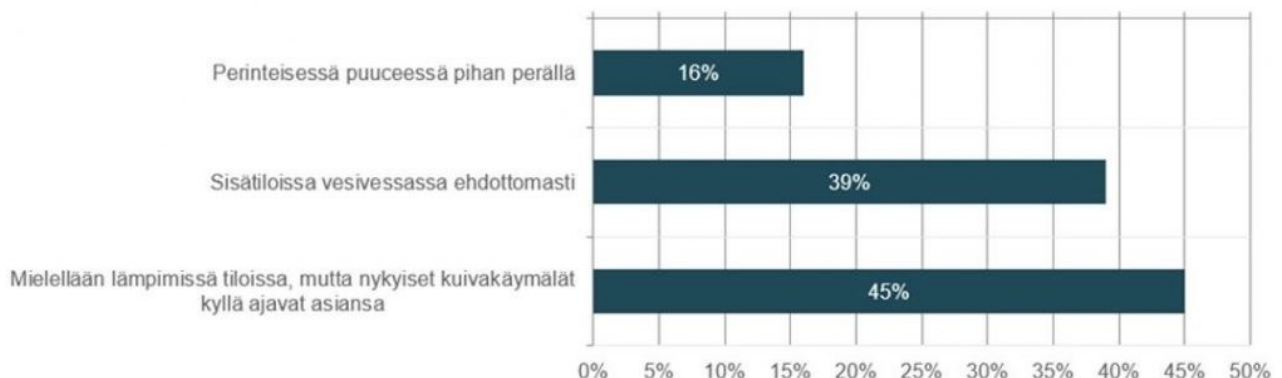
Nykyajan mukavuudet houkuttelevat mökkiläistä

Mökkeilyn suosio näyttäisi kyselyn perusteella olevan edelleen suuri. Kyselyyn vastaajista yli puolet oli aikeissa hankkia huvilan lähiaikoina tai vähintään toivoi hankinnan toteutuvan lähivuosina. Ylivoimaisesti isoimmaksi esteeksi hankinnalle nousivat taloudelliset seikat.

Vastaajat haluavat viettää mökillä aktiivista lomaa ystäviensä ja sukulaistensa seurassa ympäri vuoden. Pelkästään kesäkäytössä olevaa mökkiä toivoi vain hieman yli viidesosa vastaajista. Nykyajan mukavuudet ovat tulleet erottamattomaksi osaksi mökkeilyä, eikä moni enää kaipaa käyntejä puuceessa pihan perällä (kuvio 1). Vesivessan vaihtoehdoksi on kuitenkin noussut nykyaikainen kuivakäymälä.

12. Vessa-asioilla haluan käydä

Vastaajien määrä: 76

KUVIO 1. Nykyaikaisten kuivakäymälöitten suosio nousi kyselyssä vesivessan ohi.

Suihkutiloja päärakennuksen yhteyteen toivovien joukko on vuosi vuodelta kasvanut, mikä on hyvä ottaa huomioon myös uusien huvilamallien suunnittelussa. Tämä kehitys on ollut näkyvissä myös huvilan omistajille suunnatussa mökkibarometrissa [2]. Pihasauna näyttää silti pitävän pintansa, ja lähes kaikki vastaajista haluavat lämmittää saunansa puulla.

(Kuvio 2.)

9. Unelmieni huvilassa on

Vastaajien määrä: 76

KUVIO 2. Vastaajista 80 % halusi pihasaunan, mutta vain alle puolet kannatti pihasaunaa ainoana peseytymistilana.

Lähes kaikki kyselyyn vastanneet halusivat mökilleen sähköjono joko sähköverkon tai aurinko- ja tuulivoiman kautta. Mökin lämmitystä ei kuitenkaan haluta toteuttaa sähköllä, mitä ei voida pitää yllätyksenä sähkön hinnannousun myötä. Tulisija on selvästi suosituin lämmitysvaihtoehto, mutta sen rinnalle ovat nousseet nykyaikainen maalämpö sekä ilmalämpöpumppu.

Jotain vanhaa, jotain uutta

Arkkitehtuurin suhteen vastaajat suosivat matalaa yksikerroksista maisemaan istuvaa rakentamista ja rakennuksen kokoluokkana maltillista kahden-kolmen asuinhuoneen ratkaisua (taulukko 1). Toiveet huvilan koosta myötäilevät nykyisen mökkikannan kokoluokkaa, joskin vähäistä asumisneliöiden kasvua on ollut havaittavissa aivan pienimpien mökkien suosion hiipussa. [2]

TAULUKKO 1. Kesämökkit päärakennuksen asuinpinta-alan mukaan vuonna 2019 [2].

Pinta-alaluokka, m ²	Mökkien määrä	%
Mökkejä yhteensä	511 901	100,0
- 19	45 318	8,9

20–39		183 006	35,8
40–59		139 568	27,3
60–79		67 516	13,2
80–99		32 730	6,4
100–		32 188	6,3
Tuntematon		11 575	2,3
Keskipinta-ala		49	.
Mediaani		41	.

Ulkomuodoltaan perinteisen näköisen hirsimökin kannattajat ovat jäämässä vähemmistöön. Heitä silti oli noin kolmasosa vastaajista, mikä näkyy myös kuvavalintakysymyksen vastauksissa (kuva 3).

KUVA 3. Kontion Koivusaari-malli sai suurimman suosion kuvavalintakysymyksessä [8] (©Kontio).

Valinnoissa näkyy osin viehätys perinteiseen, mutta sen rinnalle on noussut tarve nykyaikaistaa huvilan ulkomuotoa kuitenkin jollain tavalla. Jos täysin laatikkomainen arkkitehtuuri ei viehätäkään kaikkia, halutaan huvilasta kuitenkin selkeälinjaisempi ja modernimman näköinen kuin menneinä vuosikymmeninä. Tämä suuntaus on ollut nähtävissä myös huvilavalmistajien mallistoissa jo useita vuosia.

Kevyt, helposti toistettava kysely loma-asumisen trendien kartoituksessa

Kyselyn tulokset myötäilivät mökkibarometrissa näkyvää kehitystä asumismukavuuden lisääntymisessä, mökin ympärivuotisen käytössä sekä mökin kokoluokassa [2].

Mökkibarometrin kaltaisissa kyselyissä ei kuitenkaan tutkita rakennusten ulkonäköön liittyviä mieltymyksiä tai niiden kehitystä.

Omasta huvilasta vasta haaveileville suunnatulle tutkimukselle on tarvetta. Heitä palvelukseen tämän tyyppistä kyselyä voisi kehittää ja suunnata myös harkinnasta jo toteutusta kohti eteneville, kuten rakentaja- ja asuntomessujen kävijäkunnalle.

Facebook-mainonta, sillä tavalla kuin se tässä kyselyssä toteutettiin, ei tuonut huomattavaa uutta vastaajakuntaa kyselyyn. Ehkä näkyvyys ei todellisuudessa ollut niin hyvä kuin Facebookin tilastot antoivat ymmärtää, tai ehkä ihmiset ohittavat Facebook-mainokset rutiininomaisesti. Erilaisia syitä mainonnan epäonnistumiselle voi olla hyvä pohtia. Kokeilemisen arvoista voisi kuitenkin olla hieman laajempilevikkinen ja useamman viikon pyörivä mainos useammalla kuin yhdellä jakelukanavalla ja pienellä vastaajien kesken arvottavalla palkinnolla.

Saara Vähäkuopus

Opiskelee Oulun ammattikorkeakoulussa Rakennusarkkitehdin tutkinto-ohjelmassa

Kai Tolonen

lehtori

Tekniikka

Oulun ammattikorkeakoulu

Artikkeli perustuu opinnäytetyöhön:

Vähäkuopus, S. 2023. Vapaa-ajan asunnon tarpeiden kartoitus kyselytutkimuksen avulla. Oulun ammattikorkeakoulu. Rakennusarkkitehdin tutkinto-ohjelma. Opinnäytetyö.

<https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2023111429372>

Lähteet

[1] Hautajärvi, H. 2006. Huviloita, saunoja. Helsinki: Rakennustieto Oy.

[2] Voutilainen, O., Korhonen, K., Ovaska, U. & Vihinen, H. 2021. Mökkibarometri 2021. L Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 47/2021. Luonnonvarakeskus. Hakupäivä 8.9.2023.

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-237-7>

[3] Tiihonen, A. 2007. Huvilaomistuksesta koko kansan mökkeilyyn. Tilastokeskus.

Hakupäivä 20.1.2023. <https://www.stat.fi/tup/suomi90/kesakuu.html>

[4] Oberger, B. 2015. Villa Cooper, Järvenpää. Valokuva. Hakupäivä 23.1.2023.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Lars_Sonck_Villa_Cooper.JPG

[5] Järvenpään Käsintekijät r. y. 2023. Villa Cooper. Hakupäivä 23.1.2023.

<https://villacooper.nettisivu.org/villa-cooper/>

[6] Hannikainen, M. 2010. Lapionvarresta näyttöpäätteelle. Teoksessa K. Häggman, P.

Markkola, M. Kuisma & P. Pulma (toim.) Suomalaisen arjen suuri tarina. Porvoo: Werner Söderström Oy.

[7] Tilastokeskus. 2022. Kesämökkikanta kasvoi vain vähän vuonna 2021. Hakupäivä

8.12.2022. <https://stat.fi/julkaisu/cktcmtf5s35i40b5243zmpqci>

[8] Kontio. 2023. Verkkosivut. Hakupäivä 20.4.2023. <https://www.kontio.com/fi-FI/kontio/>